

PERCEPCIA KORUPCIE
Prieskum verejnej mienky
pre Transparency International Slovensko
Máj 2004

FOCUS, Centrum pre sociálnu a marketingovú analýzu
P. O. BOX 293, 810 00 Bratislava 1, office: Grösslingová 37
tel: (02) 529 31 366, fax: (02) 529 31 378, e-mail: focus@gtinet.sk

OBSAH

INFORMÁCIA O PRIESKUME.....	2
HLAVNÉ ZÁVERY	3
VÝSLEDKY PRIESKUMU.....	5
1.KORUPCIA V KONTEXTE NAJZÁVAŽNEJŠÍCH PROBLÉMOV SLOVENSKA.....	6
2.POVEDOMIE O EXISTENCII A ROZŠÍRENOSTI ÚPLATKÁRSTVA	8
2.1.Miera rozšírenia úplatkárstva vo vybraných oblastiach.....	8
2.2.Miera rozšírenia úplatkárstva vo vybraných oblastiach – porovnanie so situáciou v r.2002 a v r.1999	11
3.HODNOTENIE ZÁUJMU SÚČASNEJ VLÁDY RIEŠIŤ PROBLÉM ÚPLATKÁRSTVA.....	16
4.ROZŠÍRENOSŤ FORIEM KORUPČNÉHO SPRÁVANIA NA SLOVENSKU	18
5.DÁVANIE ÚPLATKOV PRACOVNÍKOM VO VEREJNÝCH SLUŽBÁCH	21
PRVOSTUPŇOVÉ TRIEDENIE ÚDAJOV.....	23
VYBRANÉ DRUHOSTUPŇOVÉ TRIEDENIA	28
AKO ČÍTAŤ RIADKOVÉ PERCENTÁ – PRÍKLAD	29

INFORMÁCIA O PRIESKUME

Prezentované údaje sú výsledkom reprezentatívneho kvantitatívneho prieskumu, ktorý uskutočnila agentúra FOCUS v dňoch od 5. mája do 11. mája 2004 prostredníctvom siete vyškolených anketárov na reprezentatívnej vzorke 1 074 obyvateľov SR vo veku od 18 rokov.

Údaje boli zozbierané metódou štandardizovaných rozhovorov (face-to-face interviews) zaznamenaných do dotazníka. Respondenti boli vyberaní kvótnym výberom. Výberovými znakmi boli pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkosť sídla a región (kraj) bydliska. Vzorka respondentov je reprezentatívna pre populáciu SR vo veku od 18 rokov.

Veľkosť výberovej vzorky umožňuje zovšeobecniť základné výsledky prieskumu (prvostupňové údaje) na populáciu SR vo veku od 18 rokov s maximálnou odchýlkou $\pm 3\%$.

Údaje boli spracované štatistickými metódami programu SPSS for Windows. Všetky údaje uvedené v tabuľkách sú v percentách.

HLAVNÉ ZÁVERY

KORUPCIA V KONTEXTE NAJZÁVAŽNEJŠÍCH PROBLÉMOV SLOVENSKA

- **Problematika korupcie** je očami slovenskej verejnosti vnímaná **ako jeden z najzávažnejších problémov na Slovensku**. V rebríčku **spontánne** uvádzaných problémov sa korupcia **umiestnila na štvrtom mieste** po problémoch, akými sú životná úroveň, nezamestnanosť a zdravotníctvo. Spontánne ju uviedla takmer pätina respondentov (18%).
- V medziročnom porovnaní je korupcia v máji 2004 vnímaná menej kritickejšie, resp. klesol podiel respondentov spontánne uvádzajúcich korupciu ako najzávažnejší problém – a to o 6 percentuálnych bodov v porovnaní s februárom 2003 resp. o 4 percentuálne body v porovnaní s júnom 2003¹.

POVEDOMIE O EXISTENCII A ROZŠÍRENOSTI ÚPLATKÁRSTVA

- Podľa názoru respondentov je **úplatkárstvo (korupcia) veľmi rozšírené hlavne v zdravotníctve (66%) a na súdoch a prokuratúre (59%)**.
- V porovnaní s výsledkami prieskumu z rokov 1999² a 2002³ možno konštatovať, že miera percepcie korupcie sa zásadne nezmenila v oblasti zdravotníctva, súdov, ministerstiev, daňových úradov, obvodných (okresných) a krajských úradov, miestnej samosprávy, živnostenských úradov, bánk/sporiteľní a úradov práce. Iba mierne vzrástol počet tých občanov, ktorí si myslia, že korupcia je veľmi rozšírená na miestnych zastupiteľstvách a samospráve (z 25% v roku 2002 na 28% v roku 2004).
- Naopak, pokles percepcie korupcie je najvýraznejší v oblasti polície (z 50% v roku 1999 a 55% v roku 2002 na 43% v roku 2004). Mierny pokles je aj v oblasti colných úradov (zo 42% v roku 1999/2002 na 39% v roku 2004) a školstva (z 38% v roku 1999 a 41% v roku 2002 na 35% v roku 2004).

¹ Reprezentatívne prieskumy agentúry Focus - september 1999, marec 2000, január 2001, jún 2001, február 2002, február 2003, jún 2003.

² „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre Svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov.

³ „Prieskum verejnej mienky pre TRANSPARENCY INTERNATIONAL“, realizovaný agentúrou FOCUS v marci 2002 na reprezentatívnej vzorke 1035 respondentov.

HODNOTENIE ZÁUJMU SÚČASNEJ VLÁDY RIEŠIŤ PROBLÉM ÚPLATKÁRSTVA

- **Takmer dve tretiny obyvateľov SR (60%) si myslí, že súčasná vláda nemá záujem riešiť problém úplatkárstva** – pričom 41% respondentov je o tom skôr presvedčených a 19% respondentov rozhodne presvedčených.
- Naopak, záujem riešiť tento problém pripisuje vláde skoro tretina respondentov (31%) – pričom si to skôr myslí 27% a rozhodne 4% respondentov.
- V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 1999² je presvedčenie občanov o skutočnom záujme vlády riešiť problém korupcie výrazne nižšie – a to o 11 percentuálnych bodov.

ROZŠÍRENOSŤ VYBRANÝCH FORIEM KORUPČNÉHO SPRÁVANIA NA SLOVENSKU

- Medzi veľmi rozšírené **formy korupčného správania patria predovšetkým dávanie alebo prijímanie peňazí, peňažných darov (58%) a rodinkárstvo (55%)**.
- Polovica respondentov uviedla ako veľmi rozšírenú formu klientelizmus (50%) a 42% respondentov dávanie alebo prijímanie vecných darov. Takmer tretina považuje za veľmi rozšírenú formu korupcie spreneveru (32%) a používanie neoprávnených výhod (29%).

DÁVANIE ÚPLATKOV PRACOVNÍKOM VO VEREJNÝCH SLUŽBÁCH

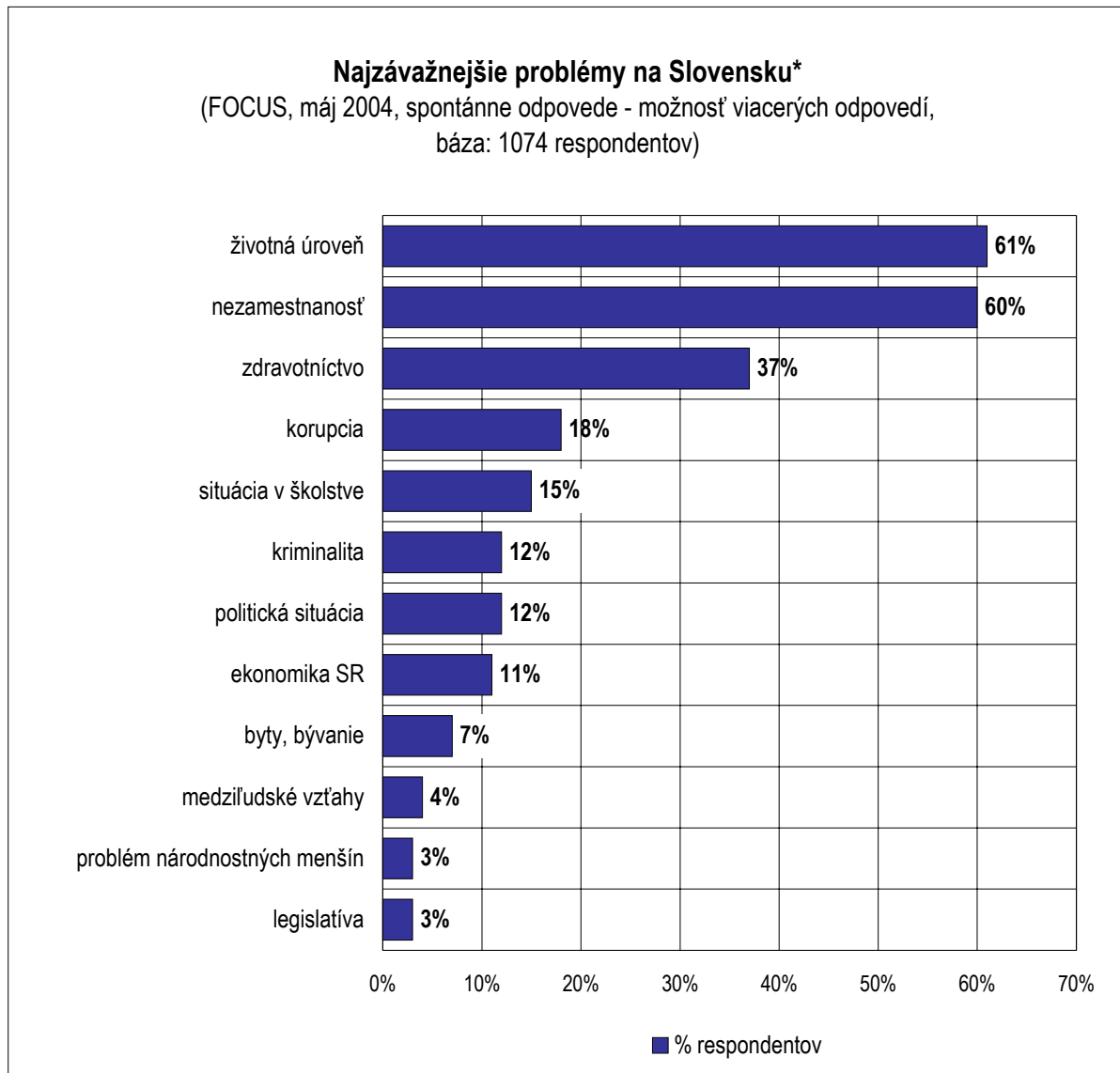
- **Takmer tretina respondentov deklaruje poskytnutie úplatku pracovníkovi vo verejných službách** v priebehu posledných troch rokov (32%).
- Naopak, skoro dve tretiny respondentov (61%) tvrdia, že takýto úplatok pracovníkom vo verejných službách v danom období nedali.
- Približne 7% respondentov sa odmietli k otázke poskytnutia úplatku vyjadriť.
- V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 1999⁴ sa znížil podiel respondentov deklarujúcich poskytnutie úplatku pracovníkom vo verejných službách – a to o 8 percentuálnych bodov (zo 40% v roku 1999 na 32% v roku 2004).

⁴ „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre Svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov

VÝSLEDKY PRIESKUMU

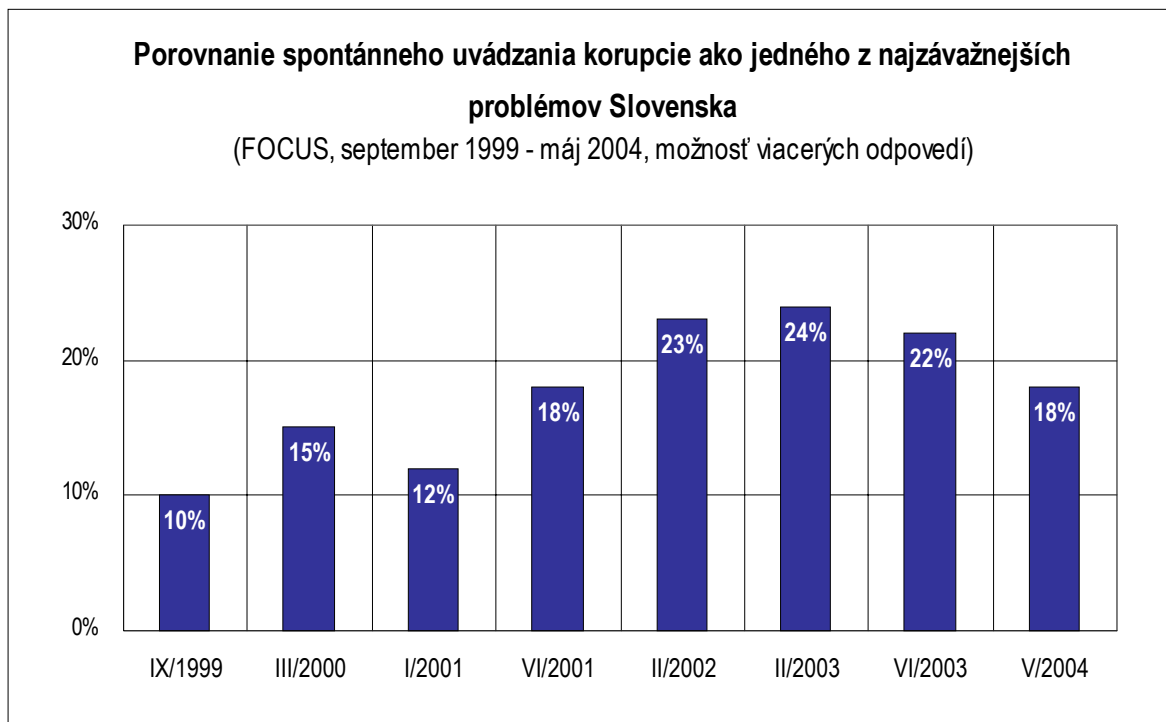
1. KORUPCIA V KONTEXTE NAJZÁVAŽNEJŠÍCH PROBLÉMOV SLOVENSKA

Problematika korupcie je občanmi SR vnímaná **ako jeden z najzávažnejších problémov na Slovensku**. Spontánne ju uviedla takmer **pätina respondentov** (18%) a dlhší čas si tak udržuje štvrté miesto v rebríčku najzávažnejších problémov (po životnej úrovni, nezamestnanosti a zdravotníctve).

* V grafe sú uvedené odpovede, ktoré uviedli viac ako 3% respondentov

V medziročnom porovnaní je korupcia v máji 2004 vnímaná menej kritickejšie, resp. klesol podiel respondentov spontánne uvádzajúcich korupciu ako najzávažnejší problém – a to o 6 percentuálnych bodov v porovnaní s februárom 2003 resp. o 4 percentuálne body v porovnaní s júnom 2003⁵.

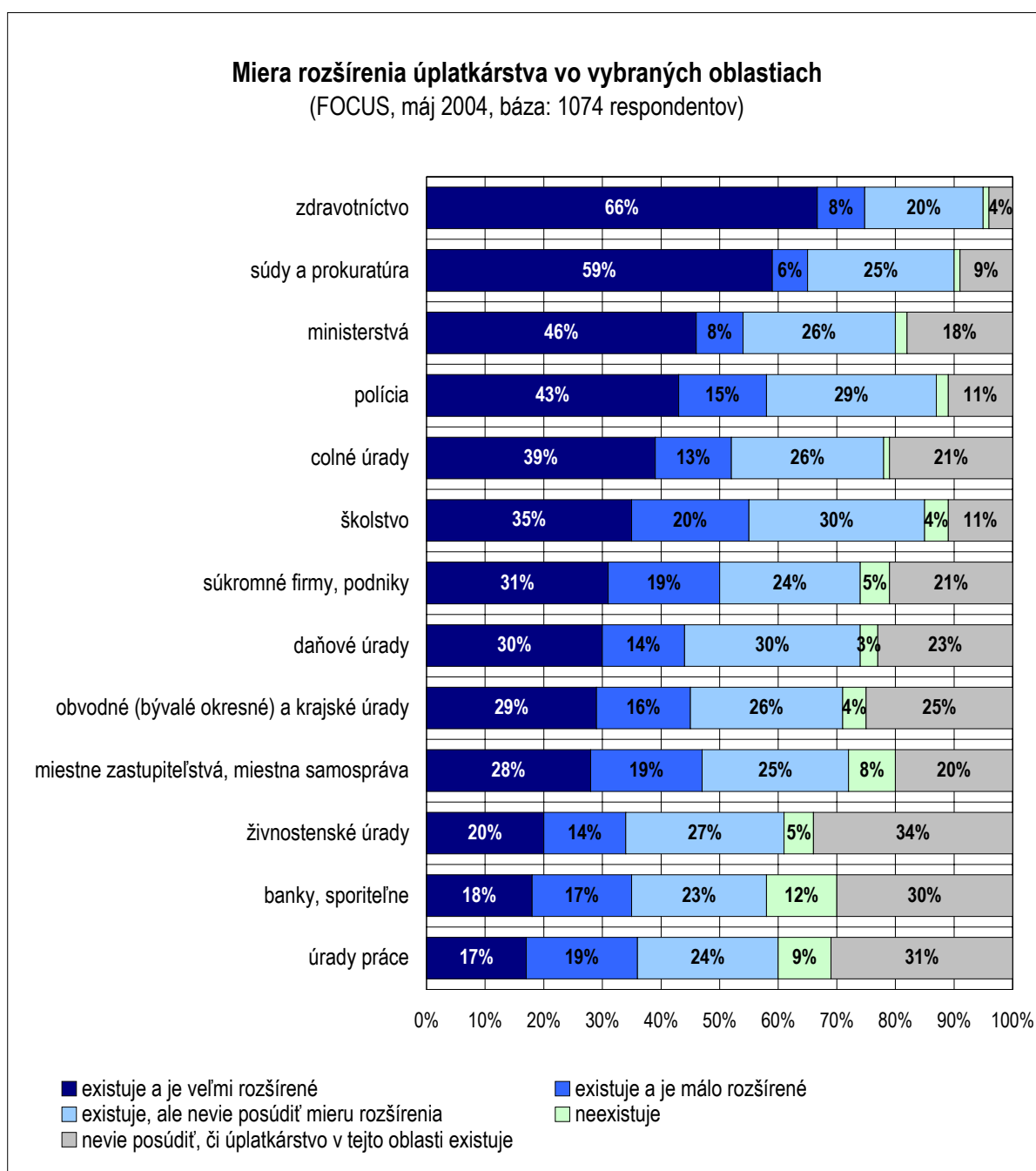
⁵ Reprezentatívne prieskumy agentúry Focus - september 1999, marec 2000, január 2001, jún 2001, február 2002, február 2003, jún 2003.

2. POVEDOMIE O EXISTENCII A ROZŠÍRENOSTI ÚPLATKÁRSTVA

2.1. Miera rozšírenia úplatkárstva vo vybraných oblastiach

Podľa názoru respondentov je úplatkárstvo (podplácanie, korupcia) veľmi rozšírené hlavne:

- v zdravotníctve (66%)
- na súdoch a prokuratúre (59%).

MIERA ROZŠÍRENIA ÚPLATKÁRSTVA PODĽA SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÝCH CHARAKTERISTÍK RESPONDENTOV

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené v zdravotníctve**, je medzi obyvateľmi Košického kraja (77%) a respondentmi, ktorí tvrdia, že dali úplatok pracovníkovi vo verejných službách (76%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na súdoch a prokuratúre**, je medzi ľuďmi s vysokoškolským vzdelaním (68%), obyvateľmi Bratislavského kraja (69%) a respondentmi, ktorí tvrdia, že dali úplatok pracovníkovi vo verejných službách (64%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na ministerstvách**, je medzi obyvateľmi Nitrianskeho kraja (56%) a respondentmi, ktorí tvrdia, že dali úplatok pracovníkovi vo verejných službách (53%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené v polícii**, je medzi študentmi (56%), obyvateľmi Trenčianskeho kraja (52%) a respondentmi, ktorí tvrdia, že dali úplatok pracovníkovi vo verejných službách (48%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na colných úradoch**, je medzi ľuďmi s vysokoškolským vzdelaním (49%), obyvateľmi slovenskej národnosti (40%), tvorivými odbornými pracovníkmi (50%), ľuďmi s najvyšším čistým mesačným príjmom na člena domácnosti - 9 000 Sk a viac (49%) a obyvateľmi Trenčianskeho kraja (49%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené v školstve**, je medzi mladými ľuďmi od 18 do 24 rokov (42%), ľuďmi so stredoškolským vzdelaním s maturitou (39%) obyvateľmi slovenskej národnosti (37%), výkonnými odbornými pracovníkmi (46%), ženami v domácnosti (53%), ľuďmi s najvyšším čistým mesačným príjmom na člena domácnosti - 9 000 Sk a viac (44%), obyvateľmi Bratislavy a Košíc (44%) a obyvateľmi Bratislavského kraja (44%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené v súkromných firmách, podnikoch**, je medzi respondentmi, ktorí tvrdia, že dali úplatok pracovníkovi vo verejných službách (36%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na daňových úradoch**, je medzi študentmi (41%) a obyvateľmi Trenčianskeho kraja (38%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na obvodných a krajských úradoch**, je medzi podnikateľmi/živnostníkmi (49%) a obyvateľmi Bratislavského kraja (38%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na miestnych zastupiteľstvách, v miestnej samospráve**, je medzi ľuďmi vo veku 35 – 44 rokov (34%), podnikateľmi a živnostníkmi (45%), ľuďmi s najvyšším čistým mesačným príjmom na člena domácnosti 9 000 Sk a viac (40%), obyvateľmi Bratislavy a Košíc (37%) a obyvateľmi Bratislavského kraja (37%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na živnostenských úradoch**, je medzi ľuďmi vo veku 55 – 59 rokov (32%), ľuďmi s vysokoškolským vzdelaním (28%), tvorivými odbornými pracovníkmi (30%), obyvateľmi Bratislavy a Košíc (29%) a obyvateľmi Košického kraja (28%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené v bankách a sporiteľniach**, je medzi obyvateľmi Prešovského kraja (25%).

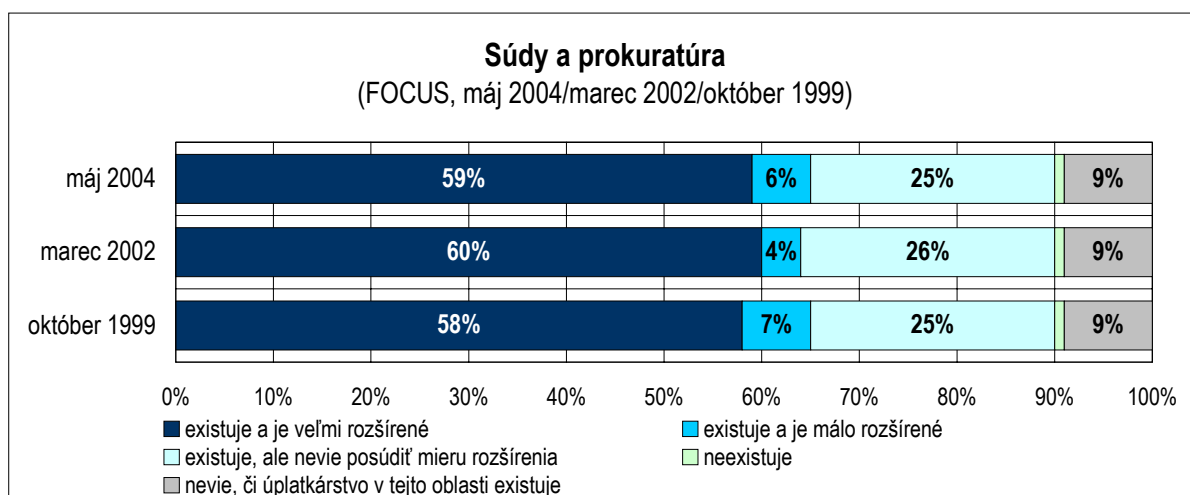
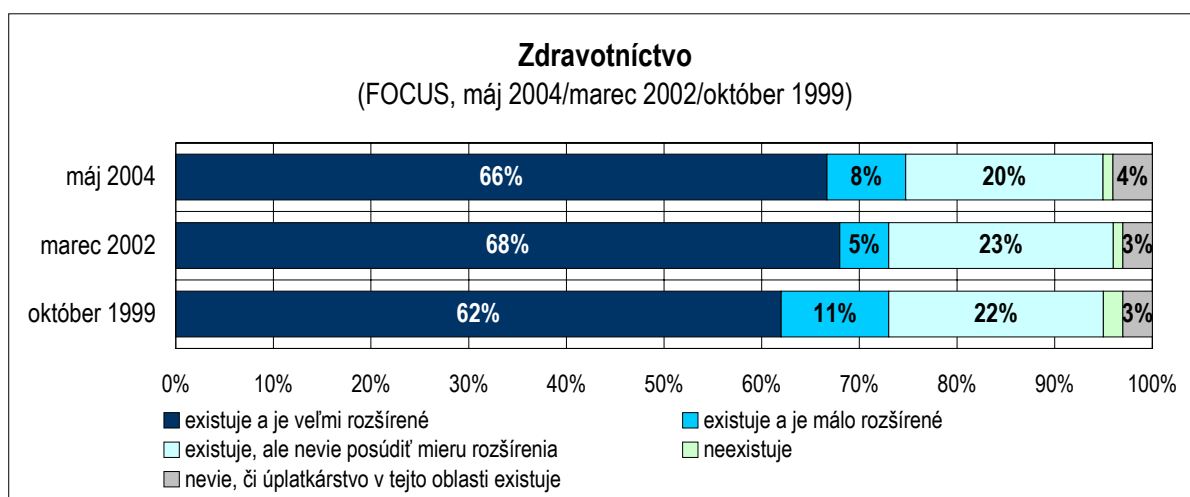
Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **úplatkárstvo je veľmi rozšírené na úradoch práce**, je medzi ľuďmi so základným vzdelaním (21%), nezamestnanými (27%), obyvateľmi malých obcí s počtom do 2 tisíc obyvateľov (20%), obyvateľmi Košického kraja (28%).

Miera rozšírenia úplatkárstva podľa sociálno-demografických charakteristík respondentov pozri v Tab 1 až Tab 26.

2.2. Miera rozšírenia úplatkárstva vo vybraných oblastiach⁶ – porovnanie so situáciou v r.2002 a v r.1999

V porovnaní s výsledkami prieskumov z rokov 1999⁷ a 2002⁸ možno konštatovať, že miera percepcie korupcie sa zásadne nezmenila v oblasti zdravotníctva, súdov, ministerstiev, daňových úradov, obvodných (okresných) a krajských úradov, miestnej samosprávy, živnostenských úradov, bánk/sporiteľní a úradov práce. Iba mierne vzrástol počet tých občanov, ktorí si myslia, že korupcia je veľmi rozšírená na miestnych zastupiteľstvách a samospráve (z 25% v roku 2002 na 28% v roku 2004).

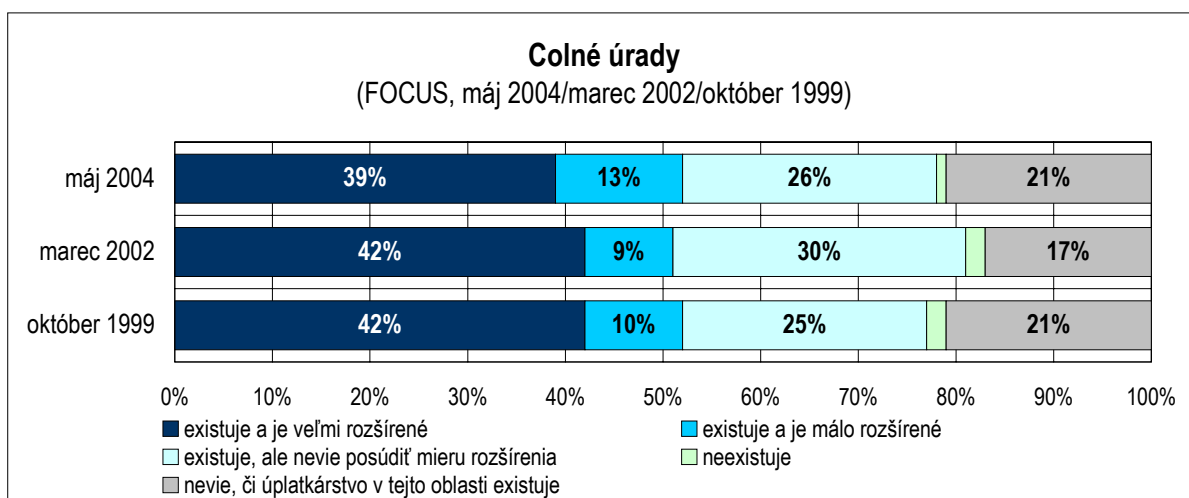
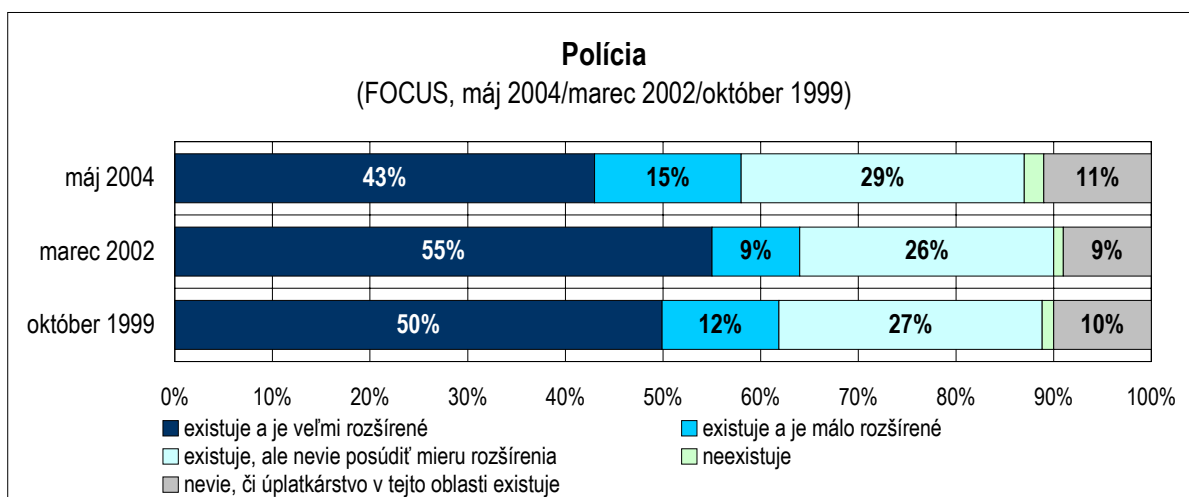
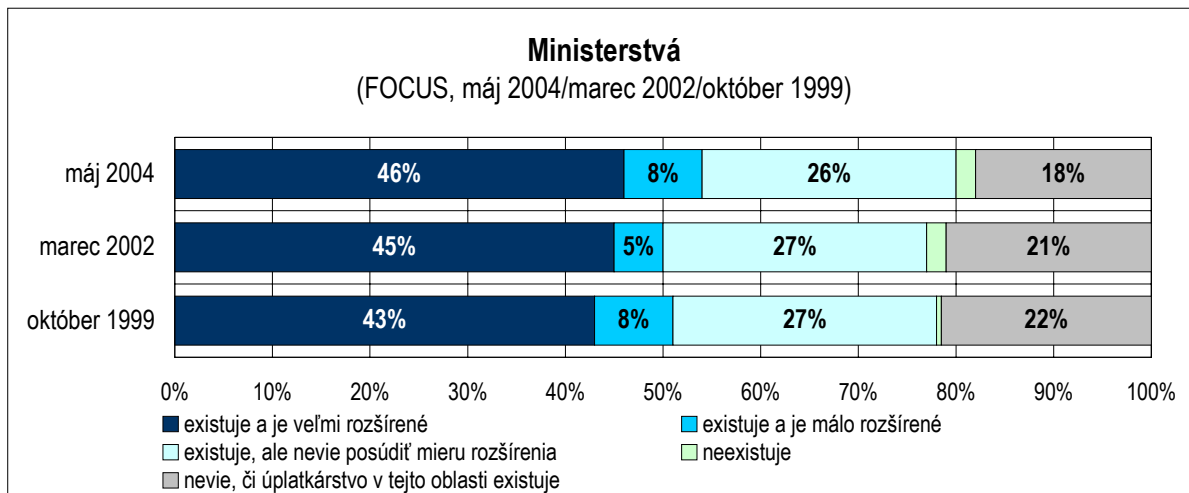
Naopak, pokles percepcie korupcie je najvýraznejší v oblasti polície (z 50% v roku 1999 a 55% v roku 2002 na 43% v roku 2004). Mierny pokles je aj v oblasti colných úradov (zo 42% v roku 1999/2002 na 39% v roku 2004) a školstva (z 38% v roku 1999 a 41% v roku 2002 na 35% v roku 2004).

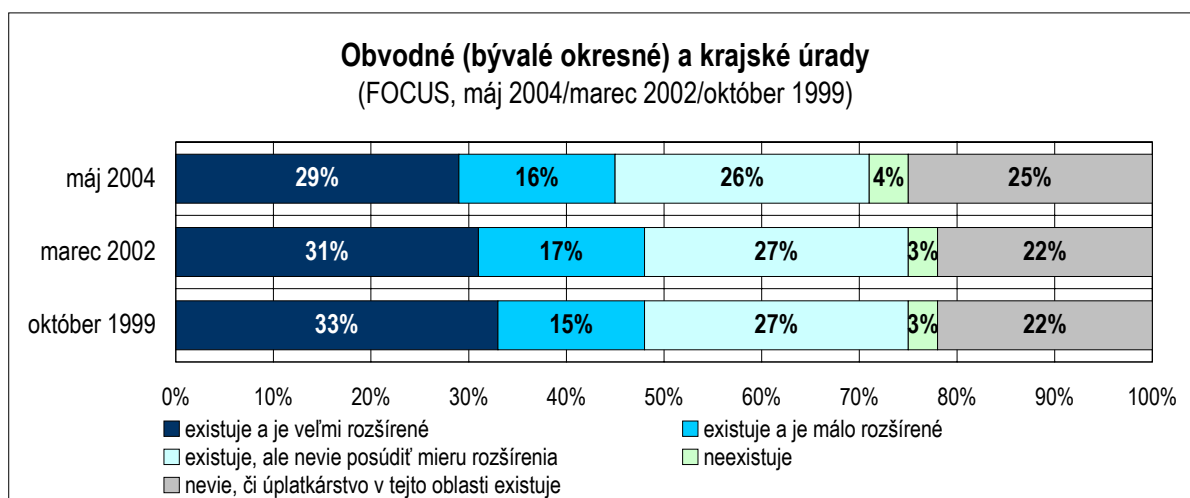
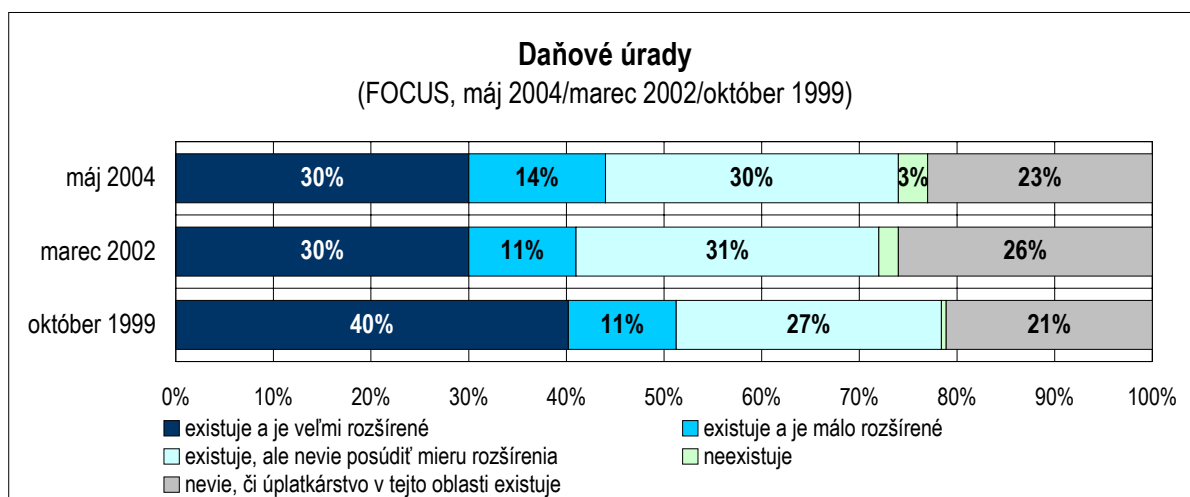
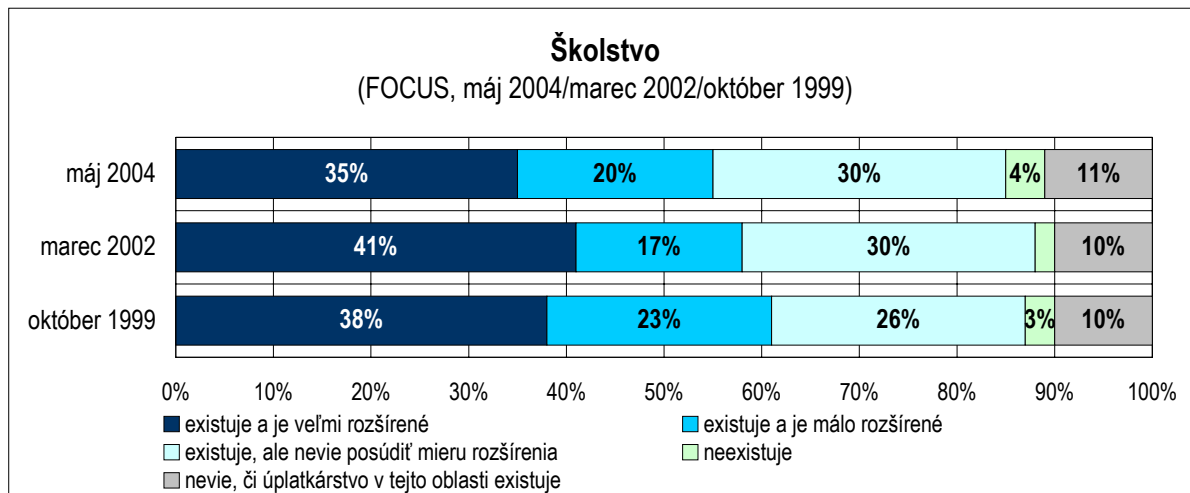

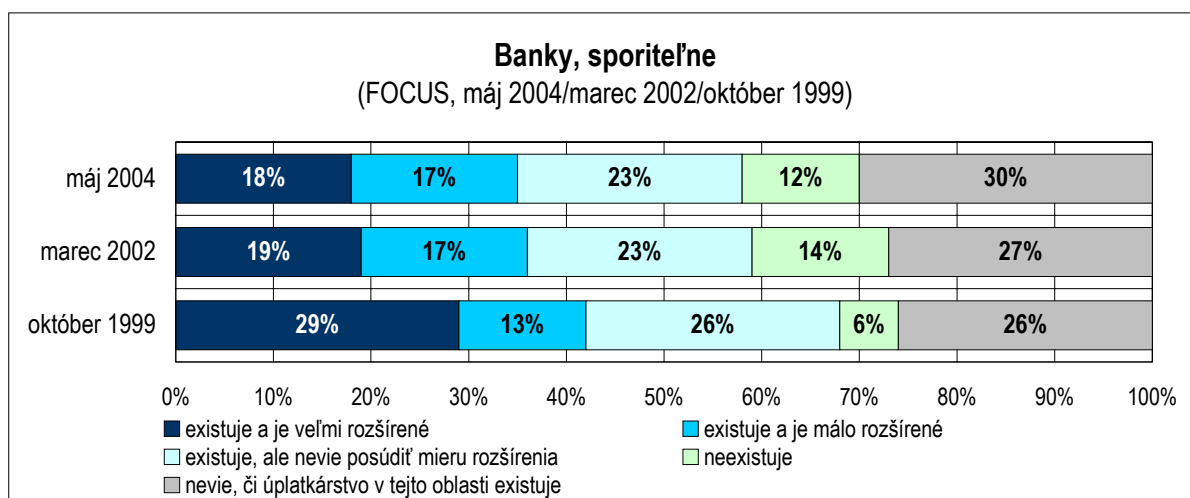
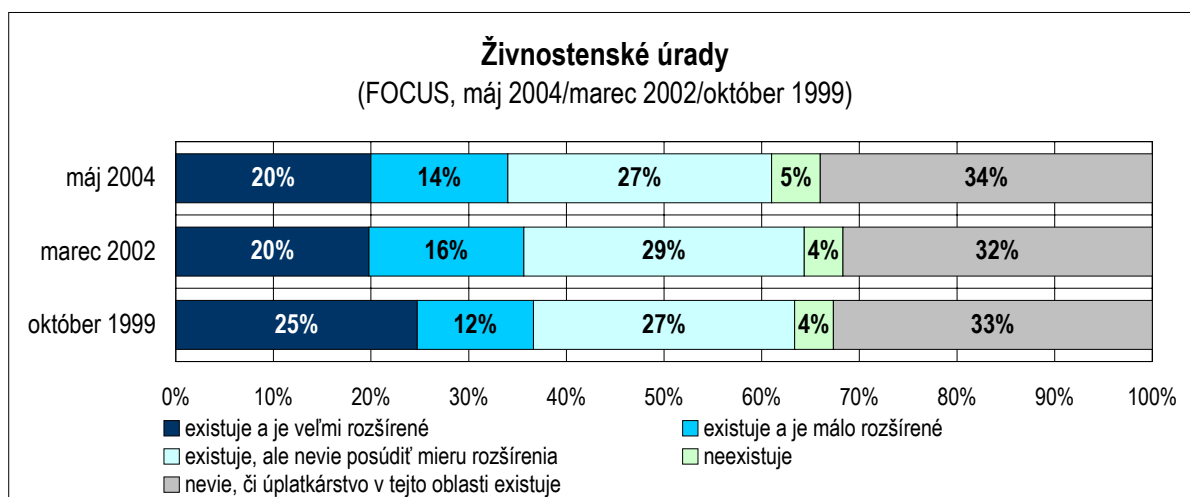
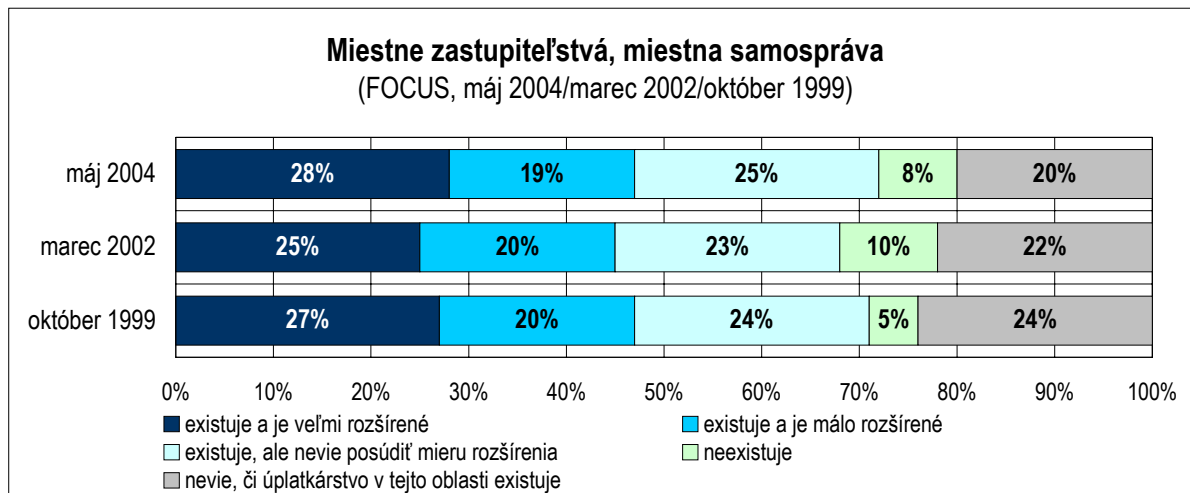
⁶ V tejto časti neuvádzame oblasť „súkromné firmy a podniky“, keďže vo výskumoch v r. 1999 a 2002 nebola sledovaná.

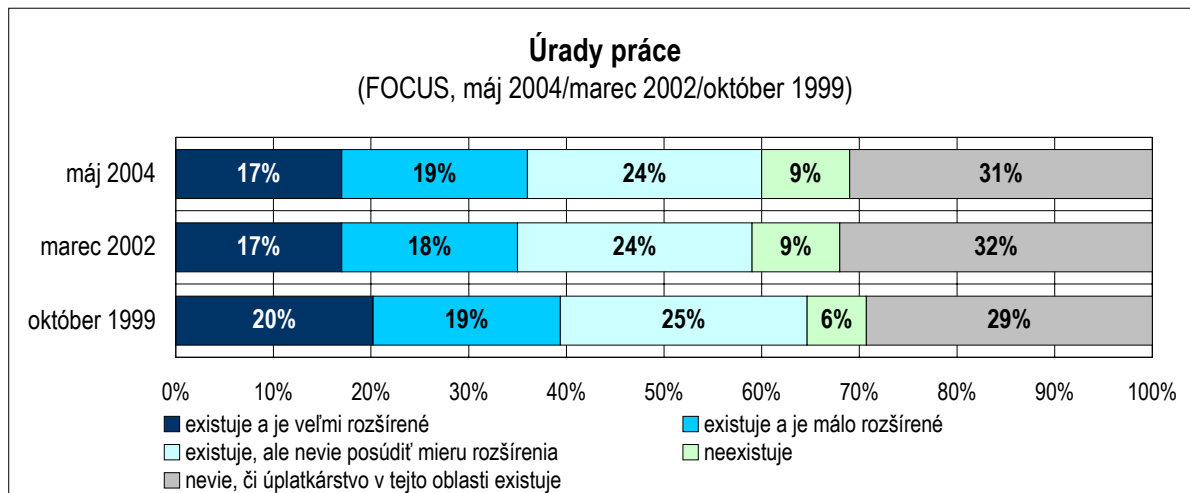
⁷ „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre Svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov.

⁸ „Prieskum verejnej mienky pre TRANSPARENCY INTERNATIONAL“, realizovaný agentúrou FOCUS v marci 2002 na reprezentatívnej vzorke 1035 respondentov.

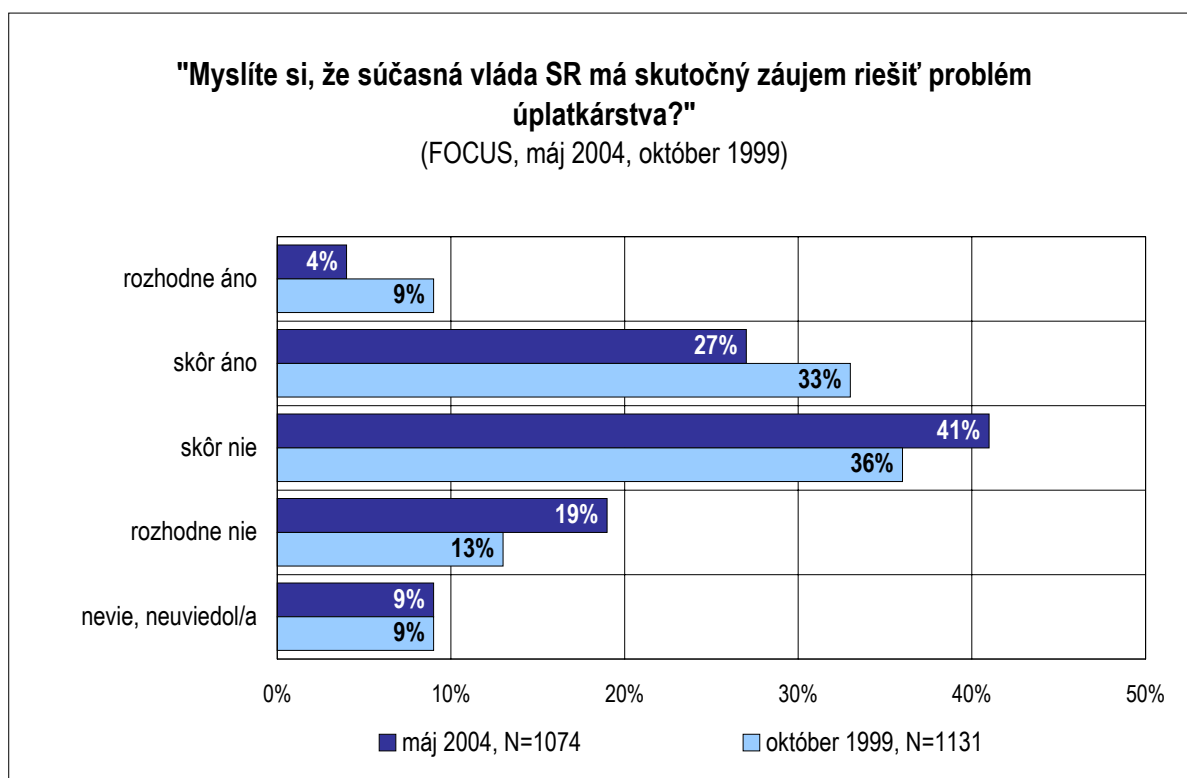

3. HODNOTENIE ZÁUJMU SÚČASNEJ VLÁDY RIEŠIŤ PROBLÉM ÚPLATKÁRSTVA

Takmer dve tretiny obyvateľov SR (60%) si myslí, že **súčasná vláda nemá záujem riešiť problém úplatkárstva**. O nezájme vlády venovať sa tejto otázke je skôr presvedčených 41% a rozhodne presvedčených 19% respondentov.

Naopak, záujem riešiť tento problém pripisuje vláde skoro tretina respondentov (31%) – pričom si to skôr myslí 27% a rozhodne 4% respondentov.

K tejto otázke sa nevedel vyjadriť takmer každý desiaty respondent (9%).

V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 1999⁹ je presvedčenie občanov o skutočnom záujme vlády riešiť problém korupcie výrazne nižšie – a to o 11 percentuálnych bodov (zo 42% v roku 1999 na 31% v roku 2004).

⁹ „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre Svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov

ZÁUJEM VLÁDY SR RIEŠIŤ PROBLÉM ÚPLATKÁRSTVA PODĽA SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÝCH CHARAKTERISTÍK RESPONDENTOV

Vyšší podiel respondentov, ktorí si **rozhodne + skôr myslia**, že súčasná vláda SR **má skutočný záujem** riešiť problém úplatkárstva (31%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- respondenti vo veku 35 – 44 rokov (37%),
- respondenti s vysokoškolským vzdelaním (43%),
- respondenti pracujúci a výkonní odborní pracovníci (40%), tvoriví odborní pracovníci (47%),
- respondenti žijúci v Nitrianskom (39%), Banskobystrickom kraji (38%),
- sympatizanti koalíčných strán SDKÚ (62%), ANO (53%), KDH (47%), SMK (41%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si **skôr + rozhodne nemyslia**, že súčasná vláda SR **má skutočný záujem** riešiť problém úplatkárstva (60%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- nepracujúci dôchodcovia (67%),
- respondenti žijúci v menších obciach s počtom 2 – 5 tisíc obyvateľov (70%),
- respondenti žijúci v Trenčianskom kraji (74%),
- sympatizanti KSS (76%) a ĽS – HZDS (71%).

Hodnotenie záujmu vlády SR riešiť problém úplatkárstva podľa sociálno-demografických charakteristík respondentov pozri v Tab 27 až Tab 28.

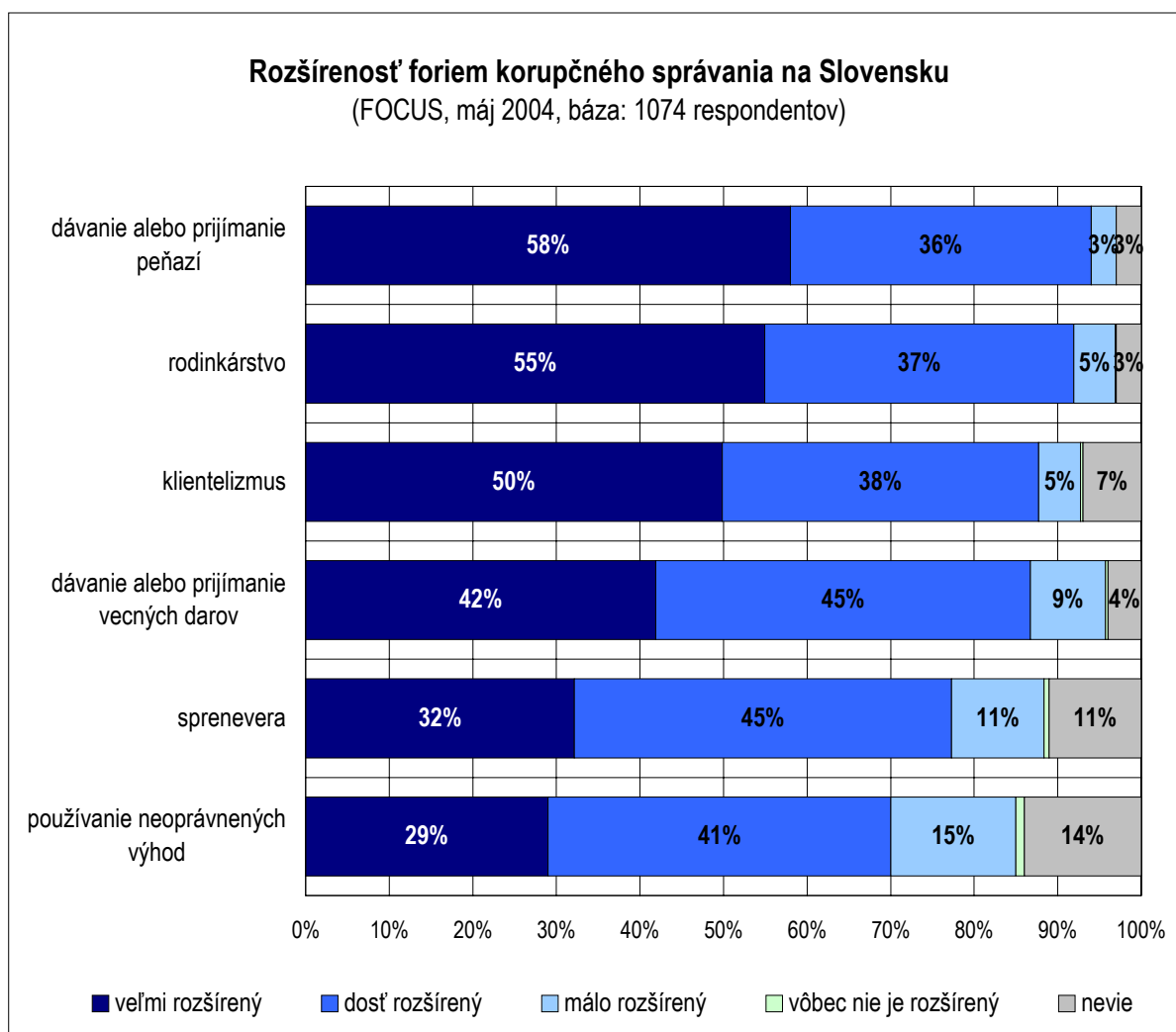
4. ROZŠÍRENOSŤ FORIEM KORUPČNÉHO SPRÁVANIA NA SLOVENSKU

Viac ako polovica respondentov si myslí, že medzi **veľmi rozšírené formy korupčného správania patria dávanie alebo prijímanie peňazí, peňažných darov (58%) a rodinkárstvo (55%).**

Polovica respondentov uviedla ako veľmi rozšírenú formu klientelizmus (50%).

Dávanie alebo prijímanie vecných darov za veľmi rozšírenú formu korupcie označilo 42% respondentov. Takmer tretina považuje za veľmi rozšírenú formu korupcie spreneveru (32%) a používanie neoprávnených výhod (29%).

Necelé 2% respondentov tiež spontánne menovali ďalšie formy korupčného správania ako napr. „lobizmus“, „kupčenie s hlasmi poslancov“, „vydieranie“, „mafia“, „výpalníctvo“, „sexuálne protislužby“, „dávanie darov ako sponzoring“ a pod.

ROZŠÍRENOSŤ FORIEM KORUPČNÉHO SPRÁVANIA NA SLOVENSKU PODĽA SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÝCH CHARAKTERISTÍK RESPONDENTOV

DÁVANIE ALEBO PRIJÍMANIE PEŇAZÍ

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **dávanie alebo prijímanie peňazí** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírené** (58%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- respondenti slovenskej národnosti (60%),
- respondenti žijúci v Košickom kraji (73%),
- respondenti, ktorí tvrdia, že poskytli úplatok pracovníkovi vo verejných službách (64%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **dávanie alebo prijímanie peňazí** ako forma korupcie **je** na Slovensku **dost' rozšírené** (36%), je medzi respondentmi žijúcimi v Žilinskom kraji (48%).

RODINKÁRSTVO

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **rodinkárstvo** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírené** (55%), je medzi respondentmi žijúcimi v Košickom kraji (63%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **rodinkárstvo** ako forma korupcie **je** na Slovensku **dost' rozšírené** (37%), je medzi respondentmi žijúcimi v Trnavskom kraji (52%).

KLIENTELIZMUS

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **klientelizmus** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírený** (50%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- muži (54%),
- respondenti žijúci v Bratislave a Košiciach (64%),
- respondenti žijúci v Košickom kraji (60%),
- respondenti, ktorí tvrdia, že poskytli úplatok pracovníkovi vo verejných službách (55%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **klientelizmus** ako forma korupcie **je** na Slovensku **dost' rozšírený** (38%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- ženy (42%),
- respondenti žijúci vo väčších mestách s počtom 50 – 100 tisíc obyvateľov (46%),
- respondenti žijúci v Banskobystrickom kraji (46%).

DÁVANIE ALEBO PRIJÍMANIE VECNÝCH DAROV

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **dávanie alebo prijímanie vecných darov** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírené** (42%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- respondenti žijúci v Nitrianskom (53%), Košickom kraji (51%),
- respondenti, ktorí tvrdia, že poskytli úplatok pracovníkovi vo verejných službách (50%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **dávanie alebo prijímanie vecných darov** ako forma korupcie **je** na Slovensku **dost' rozšírené** (45%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- študenti (59%),
- respondenti žijúci v Trnavskom kraji (63%).

SPRENEVERA

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **sprenevera** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírená** (32%), je medzi respondentmi so základným vzdelaním (38%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **sprenevera** ako forma korupcie **je** na Slovensku **dost' rozšírená** (45%), je medzi respondentmi pracujúcimi ako výkonní odborní pracovníci (54%).

POUŽÍVANIE NEOPRÁVNENÝCH VÝHOD

Vyšší podiel respondentov, ktorí si myslia, že **používanie neoprávnených výhod** ako forma korupcie **je** na Slovensku **veľmi rozšírené** (29%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- respondenti žijúci v Bratislave a Košiciach (44%),
- respondenti žijúci v Košickom kraji (42%).

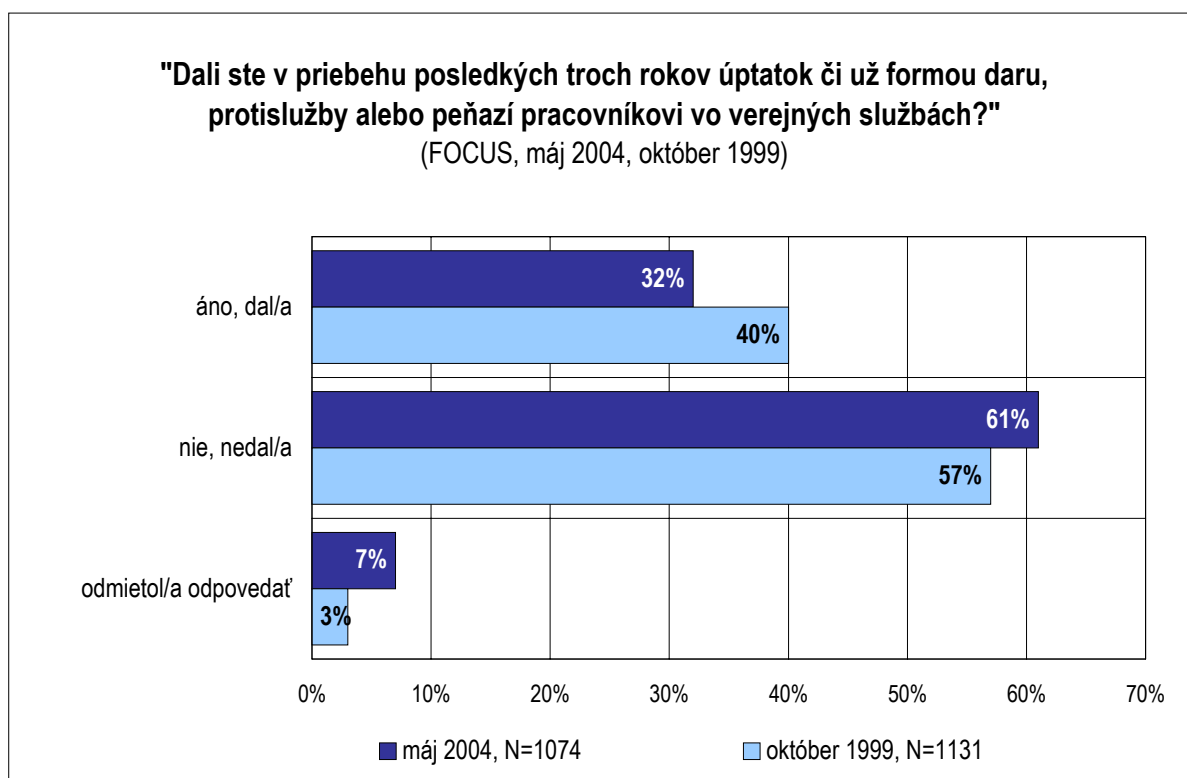
Rozšírenosť foriem korupčného správania na Slovensku podľa sociálno-demografických charakteristík respondentov pozri v Tab 29 až Tab 41.

5. DÁVANIE ÚPLATKOV PRACOVNÍKOM VO VEREJNÝCH SLUŽBÁCH

Takmer tretina respondentov deklaruje poskytnutie úplatku v priebehu posledných troch rokov pracovníkovi vo verejných službách (32%).

Naopak, skoro dve tretiny respondentov (61%) tvrdia, že takýto úplatok pracovníkom vo verejných službách nedali.

Približne 7% respondentov sa odmietli k otázke poskytnutia úplatku vyjadriť.

V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 1999¹⁰ sa znížil podiel respondentov deklarujúcich poskytnutie úplatku pracovníkovi vo verejných službách – a to o 8 percentuálnych bodov (zo 40% v roku 1999 na 32% v roku 2004).

¹⁰ „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre Svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov

DÁVANIE ÚPLATKOV PRACOVNÍKOM VO VEREJNÝCH SLUŽBÁCH PODĽA SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÝCH CHARAKTERISTÍK RESPONDENTOV

Vyšší podiel respondentov, ktorí **dali** v priebehu posledných troch rokov **úplatok** pracovníkovi vo verejných službách (32%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- ženy (36%),
- starší respondenti vo veku 60 a viac rokov (39%),
- respondenti s vysokoškolským vzdelaním (41%),
- respondenti maďarskej národnosti (44%),
- nepracujúci dôchodcovia (39%),
- respondenti žijúci v Košickom kraji (46%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí **nedali** v priebehu posledných troch rokov **úplatok** pracovníkovi vo verejných službách (61%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- muži (66%),
- mladí respondenti vo veku 18 – 24 rokov (77%),
- študenti (89%), nezamestnaní (79%),
- respondenti žijúci v Banskobystrickom (60%), Prešovskom kraj (69%).

Vyšší podiel respondentov, ktorí **odmietli** na otázku poskytnutia úplatku **odpovedať** (7%), je v nasledujúcich sociálno-demografických kategóriách respondentov:

- respondenti vo veku 45 – 54 rokov (11%),
- respondenti pracujúci ako nekvalifikovaní manuálni pracovníci (20%).

Dávanie úplatkov pracovníkom vo verejných službách podľa sociálno-demografických charakteristík respondentov pozri v Tab 41 až Tab 42.

PRVOSTUPŇOVÉ TRIEDENIE ÚDAJOV

Všetky údaje uvedené v tabuľkách sú v percentách
 Počet respondentov n = 1074
 Zber údajov: 5. 05. – 11. 05. 2004

1. Existuje, podľa Vás, v súčasnosti na Slovensku úplatkárstvo (podplácanie, korupcia) v nasledujúcich oblastiach? Ak áno, do akej miery je rozšírené?

1= neexistuje

2= existuje a je málo rozšírené

3= existuje a je veľmi rozšírené

4= existuje, ale neviem posúdiť mieru jeho rozšírenia

9= neviem posúdiť, či úplatkárstvo (podplácanie, korupcia) v tejto oblasti existuje

	1	2	3	4	9
zdravotníctvo	1,3	8,2	66,2	20,3	4,0
školsťvo	3,8	20,3	34,7	29,7	11,5
súdy a prokuratúra	1,3	5,7	59,3	25,2	8,6
polícia	1,9	14,7	43,3	28,8	11,3
colné úrady	1,6	12,8	38,7	26,1	20,8
daňové úrady	3,4	14,0	29,6	30,3	22,7
živnostenské úrady	4,8	14,0	20,3	27,2	33,8
úrady práce	9,4	18,9	16,7	23,9	31,2
súkromné firmy, podniky	5,2	18,5	31,2	23,9	21,2
banky, sporiteľne	12,2	17,2	18,1	22,4	30,1
obvodné (bývalé okresné) a krajské úrady	4,1	16,1	29,3	26,1	24,3
miestne zastupiteľstvá, miestna samospráva	8,1	18,3	28,3	25,2	20,0
ministerstvá	2,3	7,8	46,1	25,6	18,2

2. Myslíte si, že súčasná vláda SR má skutočný záujem riešiť problém úplatkárstva (podplácania, korupcie)?

	máj 2004	október 1999 ¹¹
rozhodne áno	3,7	8,9
skôr áno	26,7	33,4
skôr nie	40,9	35,6
rozhodne nie	19,6	13,4
nevie	9,1	8,7

¹¹ „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov.

3. Korupcia môže mať rôzne formy a prejavy. Podľa Vášho názoru, do akej miery sú rozšírené na Slovensku nasledujúce formy korupčného správania sa?

1= veľmi rozšírený

2= dosť rozšírený

3= málo rozšírený

4= vôbec nie je rozšírený

9= nevie

	1	2	3	4	9
dávanie alebo prijímanie peňazí, peňažných darov	58,3	35,8	2,7	0,0	3,2
dávanie alebo prijímanie vecných darov (pozorností)	41,6	44,8	9,5	0,3	3,8
klientelizmus – čiže vzájomne výhodné prepojenie medzi podnikateľmi a predstaviteľmi verejnej moci	50,4	38,2	4,5	0,3	6,5
rodinkárstvo – čiže uprednostňovanie príbuzných a známych (napr. obsadzovanie pracovných pozícií príbuznými)	55,4	36,4	4,9	0,1	3,2
sprenevera – čiže protiprávne získanie verejných prostriedkov na súkromné účely	32,2	45,2	11,5	0,6	10,6
požívanie neoprávnených výhod ako napr. zliav, rekreácií, služobných ciest	29,6	40,6	14,7	1,4	13,7

4. Dali ste v priebehu posledných troch rokov úplatok či už formou daru, protislužby alebo peňazí pracovníkovi vo verejných službách ako napr. v zdravotníctve, školstve, štátnej správe alebo iných štátnych alebo verejných inštitúciách?

	máj 2004	október 1999 ¹²
áno, dal/-a	32,0	40,3
nie, nedal/-a	61,0	57,2
odmietol odpovedať	6,9	2,5

¹² „Výskum korupcie a kvality služieb na Slovensku – domácnosti“. Prieskum pre svetovú banku realizovaný agentúrou FOCUS v októbri 1999 na reprezentatívnej vzorke 1131 respondentov.

ÚDAJE O RESPONDENTOCH**POHLAVIE**

muž	47,2
žena	52,8

VEK

18 – 24 rokov	16,0
25 – 34 rokov	19,8
35 – 44 rokov	19,4
45 – 54 rokov	18,6
55 – 59 rokov	6,2
60 a viac rokov	20,0

VZDELANIE

základné	24,0
stredoškolské bez maturity (vyučení/á)	31,2
stredoškolské s maturitou	34,0
vysokoškolské	10,8

NÁRODNOSŤ

slovenská	86,8
maďarská	10,0
iná	3,2

HLAVNÉ ZAMESTNANIE (pracovná činnosť, z ktorej má respondent rozhodujúci príjem peňazí)

nekvalifikovaný, pomocný manuálny pracovník v poľnohospodárstve, priemysle, v službách	4,3
kvalifikovaný manuálny pracovník (remeselník, opravár, predavač, obsluha strojov a zariadení...)	22,8
výkonný (stredoškolsky vzdelaný) odborný pracovník (pracovník v administratíve, zdravotník, vychovávateľ...)	16,1
tvorivý (vysokoškolsky vzdelaný) odborný pracovník (technik, štátny lekár, pedagóg, právnik, vedec, informatik, umelec...)	7,2
podnikateľ, živnostník	4,8
nepracujúci dôchodca	22,4
študent	6,5
v domácnosti alebo na materskej dovolenke	3,2
nezamestnaný	12,8

POČET ČLENOV DOMÁCNOSTI

jeden	10,2
dvaja	19,4
traja	23,2
štyria	29,1
päť a viac	18,1

ČISTÝ PRÍJEM NA ČLENA DOMÁCNOSTI

menej ako 3 000 Sk	8,2
3 000 – 3 999 Sk	9,1
4 000 – 4 999 Sk	12,2
5 000 – 5 999 Sk	23,1
6 000 – 6 999 Sk	20,3
7 000 – 8 999 Sk	14,3
9 000 Sk a viac	10,8
nevie, nechce uviesť, neodpovedal	2,1

POČET OBYVATEĽOV OBCE

menej ako 2 tisíc obyvateľov	30,6
2 až 5 tisíc obyvateľov	13,8
5 až 20 tisíc obyvateľov	15,5
20 až 50 tisíc obyvateľov	15,9
50 až 100 tisíc obyvateľov	11,7
Bratislava, Košice	12,5

KRAJ

Bratislavský	11,3
Trnavský	10,7
Trenčiansky	11,7
Nitriansky	13,4
Žilinský	12,3
Banskobystrický	12,6
Prešovský	13,7
Košický	14,1

VYBRANÉ DRUHOSTUPŇOVÉ TRIEDENIA

AKO ČITAŤ RIADKOVÉ PERCENTÁ – PRÍKLAD

Dávanie úplatkov pracovníkovi vo verejných službách
podľa sociálno-demografických charakteristík respondentov

FOCUS, 5. 5. – 11. 5. 2004

Riadkové % n = 1074	Dali ste v priebehu posledných troch rokov úplatok pracovníkovi vo verejných službách?		
	áno/dal	nie/nedal	odmietol odpovedať
CELÁ VZORKA	32,1	61,0	6,9
VZDELANIE základné	28,3	63,6	8,1
SŠ bez maturity	29,9	62,7	7,5
SŠ s maturitou	34,0	60,0	6,0
vysokoškolské	40,9	53,9	5,2

VYSVETLENIE:

Riadkové percentá uvádzajú podiel odpovedí v jednotlivých sociálno-demografických kategóriách. Umožňujú porovnávať podiel odpovedí medzi jednotlivými kategóriami. Súčet v riadku (napr. respondenti so základným vzdelaním) je 100%.

V celej vzorke respondentov dalo úplatok 32,1% respondentov, nedalo 61,0% respondentov a 6,9% respondentov odmietlo na otázku odpovedať.

V kategórii respondentov so základným vzdelaním dalo úplatok 28,3% respondentov, nedalo 63,6% respondentov a 8,1% respondentov odmietlo na otázku odpovedať.